

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף ל"ו
הדף היומי בהלכה: סימן ר"ב מסעיף ז' עד סעיף ט'
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ג' פרק ד' 'וכוון בזה' עד 'וכל זה שכתבנו'

לוח
לימוד
יומי

הברכות שבזכותן נכנס היהודי מוורמיזה ישירות לגן עדן

אמר לו: "רק בזכות שהייתי אומר ברכות בקול נעים בבית הכנסת, בזכות זה זמנוני לגן עדן ומכבדים אותי, וזה סימן לך שאני הוא שקברת אותי, כי תראה בית חלוקי קרוע, לפי שקרעת לי כשהלבשת לי את התכריכים".

שאל לו: "ומה זה שבראשך?"

ענה: "הם עשבים שבגן עדן, ששמתי בראשי לבטל ריח רע שבעולם הזה".

וכן שמעתי בשם רבי יהודה החסיד, שאמר: שבימות החורף שהוא קור גדול, מוטב שילכו לביתם אותם שאינם מלובשים בטוב, ואל יקצר בשבחו של הקב"ה.

וגם שמעתי מפיו שהיה רב אחד גדול ומובהק לרבים והיה גוער בבני אדם שהיו מאריכים בברכות. ונענש על כך באותו עולם אף על פי שהיה דעתו ללמוד, על כן רצה שיהיו ממהרים. אם כך, כל אדם יקח ללבו ויאמר ברכות אלו בקול נעים ובכוונה ויזכה לגן עדן.

(מתוך 'ומתוק האור')

המעשה הבא שכתב "אור זרוע" (בהלכות שבת) מלמד אותנו על החשיבות העצומה של ברכות וכך הוא מספר:

אני הכרתי יהודי אחד מוורמיזה, והיו קוראים אותו רבי בונים, והיה זקן וקובר מתים. ושמעתי על האמת שפעם אחד השכים השמש לבית הכנסת, וראה אדם יושב לפני בית הכנסת, ובראשו כתר של עשבים, והתפחד השמש ממנו, וסבור שהוא שד.

אמר לו: "וכי אינך פלוני שמת אתמול?"

אמר לו: "הן".

אמר לו: "ושקברתיך אתמול?"

אמר לו: "הן".

אמר לו: "והיאך באותו עולם?"

אמר לו: "בטוב".

אמר לו: "מה זכות היתה לך, ואתה אדם קל?"

מה מברכים על רסק פירות שמעורבות בו חתיכות פרי?

פרי שריסקוהו או מיעכוהו באופן שתואר הפרי וצורתו אינם ניכרים כלל - ברכתו 'שהכל'. ואם ברך 'העץ', או 'האדמה' - כפי הברכה המתאימה לפרי זה - יצא ידי חובה; אך אם לא מקובל כלל לאכול פרי זה בצורה זו, יתכן שלא יצא ידי חובה; ומאידך, אם בדרך כלל נאכל פרי זה בצורה זו, יש לברך 'העץ' או 'האדמה' לכתחילה. ואם מעורבות בָּרֶסֶק חתיכות מהפרי - נחלקו הפוסקים אם יברך על הפרי והרסק נפטר בכך מברכה, או שיברך תחילה 'שהכל' על הרסק, ולאחר מכן יברך על הפרי. ואם ניכרים מעט ברסק עצמו תואר הפרי וצורתו - יש לברך 'העץ' או 'האדמה'. [שו"ע ז, ומשנ"ב מ, מב, מג ו-מד; ביאורים ומספים דרשו, 48 ו-51]

מה מברכים על 'פִּיֶּה אינסטנט'?

על פי הכללים האמורים, הורו פוסקי זמננו לענין מְמַעֵךְ תפוחי אדמה, המכונה 'פִּיֶּה' - שאם מיעכוהו במועך ידני, ברכתו 'האדמה', אך אם ריסקוהו ב'בלנדר' עד שנעשה נוזלי, ברכתו 'שהכל'. ו'פִּיֶּה אִינְסְטַנְט' העשוי מאבקת תפוחי אדמה שמוסיפים לה מים - יש אומרים שברכתו 'שהכל', כיון שבהיותו אבקה איבד הפרי את תוארו, ויש אומרים שהפרי חוזר לקדמותו, וברכתו 'האדמה'. ולביבות או פשטידה ('קוגל') העשויות מתפוחי אדמה: יש אומרים שברכתן 'האדמה'; אך יש שכתב שכיון שנוצרה צורה מחודשת של מאפה ותבשיל - ברכתן 'שהכל', אלא אם כן ניכרות בתוכן חתיכות הפרי. [ביאורים ומספים דרשו, 45]

בְּרַכַּת 'העץ' על מיץ תפוזים - האם יצאת ידי חובה?

כל מיצי הפירות - למעט יין, מיץ ענבים ושמן זית - ברכתם 'שהכל', כיון שאינם נחשבים כחלק מהפרי. ואף הנוזל הנמצא בתוך הפרי ללא סחיטה - כגון הנוזל שבחלל המלון - ברכתו 'שהכל', אך אם מברך על הפרי, אינו צריך לברך על נוזל זה בנפרד. ואם בָּרַךְ על מיץ 'העץ' או 'האדמה', לא יצא ידי חובתו; אולם, פירות שרובם עומדים לסחיטה ולא לאכילה, ויתכן אף כשרק חלק ניכר מהם עומד לסחיטה, וכגון לימון, תפוז ואשכולית - יתכן ויצא ידי חובתו בברכת 'העץ' או 'האדמה'; ובחלק מהם יתכן שאף לכתחילה יש לברך 'העץ' או 'האדמה'. [שו"ע ח, משנ"ב מה-מו, ושעה"צ נד; ביאורים ומספים דרשו, 55-57; וראה עוד שם]

אתמול למדנו

- קליפה הנאכלת בדרך כלל ביחד עם הפרי, כגון קליפת תפוח ואגס - ברכתה 'העץ'; אם משום שהיא עצמה נחשבת כחלק מהפרי, ואם משום שכמעט תמיד דבוק בה מעט מהפרי.
- קליפות הדר מסוכרות שמקורן בפירות שלא גודלו במיוחד לצורך ייצור הקליפות, יש לברך עליהן 'שהכל'. ומרקחת של קליפת אתרוג עם סוכר ודבש, נחלקו הפוסקים אם דינה ככל קליפות ההדר.
- מאכל כמוץ או מר שאינו ראוי לאכילה, אין לברך עליו. ואם הוא ראוי לאכילה בשעת הדחק, יש לברך עליו 'שהכל', ואף אם מדובר בפרי העץ.

מחר נלמד

- כיצד יתכן שמברכים 'העץ' על מים?
- מה מברכים על המים שבמרק ירקות?
- אתה אוכל תפוח ושוקולד - מה תברך ומתי?